

Brüsszel, 2013.4.18.
COM(2013) 225 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Pénzügyi támogatás az épületek energiahatékonyságának javítására

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2013) 143 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Pénzügyi támogatás az épületek energiahatékonyságának javítására

(EGT-vonatkozású szöveg)

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Milyen céllal készült ez a jelentés?	4
2.	Európa épületállománya	4
3.	Uniós pénzügyi támogatás az épületek energiahatékonyságának javítására.....	4
4.	Nemzetközi pénzügyi szervezetek révén megvalósuló, az épületek energiahatékonyságát célzó finanszírozás.....	7
5.	Tagállami programok révén megvalósuló, az épületek energiahatékonyságát célzó finanszírozás.....	8
6.	Az épületek energiahatékonyságának magánszektorbeli finanszírozása	9
7.	Hogyan lehet több és hatékonyabb beruházást ösztönözni?	9
8.	Következtetések	13

1. MILYEN CÉLLAL KÉSZÜLT EZ A JELENTÉS?

Az EU energiahatékonysági politikájában az épületállomány központi szerepet tölt be, mivel a végső energiafogyasztás közel 40%-át (és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 36%-át) lakások, irodaépületek, üzletek és más épületek adják. Ráadásul az energiaszektor után ebben az ágazatban rejlik a második legnagyobb, kihasználatlan és költséghatékony energiamegtakarítási potenciál. Az épületek energiahatékonyságának javítását fontos járulékos előnyök kísérik, beleértve a munkahelyteremtést, az energiaszegénység mérséklését, az egészségjavulást, a jobb energiabiztonságot és az ipari versenyképesség növelését.

E jelentés kettős célkitűzéssel készült. Először is az épületek energiahatékonyságáról szóló átdolgozott 2010/31/EU irányelv¹ (a továbbiakban: EPDB-irányelv) 10. cikkének (5) bekezdése értelmében a Bizottságnak elemzésben kell beszámolnia az uniós finanszírozás hatékonyságáról, az Európai Beruházási Banktól és más közfinanszírozási intézményektől származó pénzeszközökről, valamint az uniós és nemzeti finanszírozás koordinálásáról. E jelentés bemutatja az említett elemzés fő eredményeit.

Másodsorban az energiahatékonyságról szóló új 2012/27/EU irányelv² értelmében a tagállamoknak 2014 áprilisáig hosszú távú stratégiát kell kialakítaniuk a tagállami épületállomány felújítására irányuló beruházások mozgósítására. Az energiahatékonyságról szóló irányelv emellett úgy rendelkezik, hogy a Bizottságnak támogatnia kell a tagállamokat az energiahatékonyság javítását célzó finanszírozási eszközök létrehozásában. Ezért e jelentés azt is célul tűzte ki, hogy bemutassa, hogyan fokozható az épületek energiahatékonysága érdekében nyújtott pénzügyi támogatás.

A jelentést szolgálati munkadokumentum kíséri, amely további részletek ismertetésével áttekinti az európai épületállomány helyzetét, valamint az uniós és tagállami szinten rendelkezésre álló pénzügyi támogatási eszközöket.

2. EURÓPA ÉPÜLETÁLLOMÁNYA

Európa épületállományának elemzése azt mutatja, hogy a tagállamok között nagymértékű különbségek mutathatók ki az épületek kora, típusa, a tulajdonosi szerkezet, a felújítási ráta és az energiahatékonyság tekintetében. Ezért, jóllehet a tagállami szakpolitikák és szabályozási keretek között vannak hasonlóságok, az épületállomány javítására irányuló intézkedéseknek figyelembe kell vennie e különbségeket. A mindenki által egységesen alkalmazható megközelítés nem lenne célravezető.

3. UNIÓS PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS AZ ÉPÜLETEK ENERGIAHATÉKONYSÁGÁNAK JAVÍTÁSÁRA

Az Európai Unió pénzügyi támogatási programok egész során keresztül évek óta nyújt támogatást az épületek energiahatékonyságának javításához. Az alábbi táblázat áttekinti a fő eszközöket és a rendelkezésre álló finanszírozást:

¹ HL L 153., 2010.6.18., 13. o.

² HL L 315., 2012.11.14., 1. o.

Finanszírozási forrás	Eszközük/mechanizmusok	Rendelkezésre álló összes finanszírozás	Energiahatékonysági célú finanszírozás
Kohéziós politikai finanszírozás	Operatív programok, beleértve a pénzügyi eszközöket (például JESSICA)	10,1 milliárd EUR tervezve a fenntartható energiára (megújuló energiaforrások és energiahatékonyság)	5,5 milliárd EUR tervezve az energiahatékonyság, a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés, és az energiagazdálkodás számára
Kutatásfinanszírozás	7. kutatási keretprogram (pl. Concerto, E2B PPP, intelligens városok)	2,35 milliárd EUR energiakutatásra	290 millió EUR energiahatékonyságra
Bővítéspolitikai finanszírozás	Nemzetközi pénzügyi szervezetek eszközei (SMEFF, MFF, EEFF)	552,3 millió EUR (381,5 +117,8 +53)	Az ipar és az épületállomány terén megvalósuló projektek összfinanszírozásának mintegy egyharmada
Európai energiaügyi gazdaságélénkítő program (EEGP)	Európai Energiahatékonysági Alap (EEEF)	265 millió EUR	A finanszírozás 70%-át fordítják energiahatékonyságra
Versenyképességi és innovációs finanszírozás (CIP)	Intelligens energia – Európa program (beleértve az ELENA-t) Az információs és kommunikációs technológiák politika támogatási programja	Körülbelül 730 millió EUR minden egyes program számára	A finanszírozás körülbelül 50%-át az ágazatok energiahatékonyságára fordították

1. táblázat: Energiahatékonysági finanszírozás a jelenlegi többéves pénzügyi keret (2007–2013) szerint³

A jelentés alábbi szakaszai további részletes adatokkal szolgálnak ezekről az eszközökről.

3.1. Finanszírozás a kohéziós politika keretében

A 2007–2013 közötti időszakra szóló jelenlegi programozási időszakban mintegy 10,1 milliárd EUR összeget terveztek be a fenntartható energia terén megvalósítandó beruházásokra az EU egészében, ezen az összegben belül pedig körülbelül 5,5 milliárd EUR-t az energiahatékonyságra kívánnak fordítani. Az energiahatékonyságra fordított relatív részarány tagállamonként változó: függ a rendelkezésre álló források össz volumenétől, a tagállami szükségletektől, valamint az egyes tagállamok által meghatározott prioritásoktól. 2011 végéig csaknem 3,8 milliárd EUR-t fordítottak specifikus energiahatékonysági programokra, beleértve a megújuló alapokat, ami 68%-os végrehajtását rátát jelent.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a tagállamok egyre nagyobb arányban használják energiahatékonysági célokra a kohéziós politikai forrásokat, különösen épületek esetében, a pénzügyi eszközök igénybevételének aránya pedig szintén nő. Ugyanakkor e finanszírozásnak az építőipari ágazatban végbemenő energiamegtakarításra gyakorolt hatásáról nem állnak rendelkezésre átfogó adatok.

³ Figyelembe kell venni, hogy rendszerint nem volt lehetséges annak a meghatározása, hogy e finanszírozást milyen részarányban fordították az épületállománnyal kapcsolatos intézkedésekre.

3.2. Kutatásfinanszírozás

A 2007–2013 közötti időszakra szóló jelenlegi uniós kutatási és fejlesztési keretprogramban 290 millió EUR-t kötöttek le az energiahatékonyság számára. Két kutatási projekt kifejezetten az építőipari ágazatra irányult:

- Az „energiahatékony épületek” elnevezésű köz-magán társulás 1 milliárd EUR-t kapott a környezetbarát technológiák előmozdítására és az energiahatékony rendszerek kialakítására, valamint az új és felújított épületekben (beleértve a történelmi épületeket) felhasznált anyagok fejlesztésére az épületek energiafelhasználásának és szén-dioxid-kibocsátásának radikális csökkentése érdekében.
- A CONCERTO kezdeményezés célja annak bemutatása volt, hogy teljes közösségek építőipari ágazatának optimalizálása hatékonyabb és olcsóbb, mint az egyes épületek egyenként végzett optimalizálása. 2005 óta a kezdeményezés mintegy 180 millió EUR összeggel járult hozzá olyan projektek társfinanszírozásában, amelyeket 58 közösségben valósítottak meg; ezekkel évente 310 000 tonna szén-dioxid-kibocsátás volt megtakarítható az építőipari ágazatban, a teljes villamosenergia-fogyasztás pedig 20%-kal csökkent.

3.3. Finanszírozás a bővítés keretében, nemzetközi pénzügyi szervezetek eszközeinek segítségével

Számos uniós finanszírozási program nemzetközi pénzügyi szervezetekkel együttműködésben valósul meg. E közvetített pénzügyi eszközöket⁴, amelyek az uniós támogatást a nemzetközi pénzügyi szervezetektől származó finanszírozással ötvözik, a PHARE keretében hozták létre. Az összesen mintegy 550 millió EUR-t kitevő uniós hozzájárulás körülbelül egyharmadát különítették el az ipari és építőipari ágazatokban megvalósítandó energiahatékonysági projektekre.

Az energiahatékonysági programok teljes körű bevezetése 2010-ben történt, és azóta számottevő haladás tapasztalható: a 112 millió EUR értékű uniós támogatás 518 millió EUR-t elérő beruházás mozgósítását tette lehetővé. Mivel az egyes projektek nagymértékben különböznek, az eszközök hatásáról nem adható átfogó áttekintés.

3.4. Európai Energhatékony Alap (EEE-F)

A 265 millió EUR értékű Európai Energhatékony Alap (EEEF) 2011-ben jött létre; a finanszírozást az Európai Unió⁵, az Európai Beruházási Bank, az olasz Cassa dei Depositi e Presititi, valamint a Deutsche Bank biztosította. Az alap hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, tőkeinstrumentumokat és garanciaeszközöket, valamint technikai segítségnyújtást biztosít a projektfejlesztés támogatására. A finanszírozás mintegy 70%-át energiahatékonysági projektekre tervezik szánni, míg a maradék összeget megújuló energiával és a tiszta városi közlekedéssel összefüggő projektekre fordítják. Az alap célja, hogy a már érett technológiák alkalmazását széles körben elterjedté tegye, továbbá megerősítse az energetikai szolgáltató társaságok európai piacát és az energiahatékonysági szerződések igénybevételét. Jelenleg egy projektnél került sor az aláírásra, és 39 projekt előkészülete van folyamatban. Az alap hatékonyságát 2013-ban felülvizsgálják.

⁴ Energhatékony pénzügyi eszköz (EEFF), települési finanszírozási eszköz (MFF), kkv-finanszírozási eszköz (SMEFF).

⁵ Az uniós költségvetés az alap számára 125 millió EUR-t, 20 millió EUR értékű technikai segítségnyújtást, az ismeretek növelését célzó kampányra pedig 1,3 millió EUR-t biztosított.

3.5. Intelligens energia – Európa II program (IEE II)

Az Intelligens energia – Európa II (IEE II) program célja, hogy áthidalja a fenntartható, biztonságos és versenyképes árú energiával összefüggő innováció, technológiai elterjedés, végrehajtás és az ezekkel összefüggő megoldások terjesztése előtt álló, nem technológiai jellegű akadályokat. A 730 millió EUR összegű összköltségvetésből mintegy 50%-ot kívánnak energiahatékonyságra fordítani.

A hatékonyság tekintetében a 2009–2011 közötti időszakban kiválasztott projektek keretében a becslések szerint több mint 1500 millió EUR összértékű beruházás valósult meg a fenntartható energia területén. Az érintett projektek révén a fosszilis tüzelőanyagokból származó energia terén elért megtakarítások és kibocsátáscsökkentés legalább évi 350 000 tonna olajnak, illetve évi 1 200 000 tonna szén-dioxid-kibocsátásnak felel meg.

Az IEE II keretében finanszírozott európai helyi energiahatékonysági támogatás (ELENA) forrásokat biztosít helyi és regionális hatóságoknak az energiahatékonyság és a megújuló energia terén megvalósuló beruházások fejlesztésére, strukturálására és elindítására. Az eszközt nemzetközi pénzügyi szervezeteken keresztül valósítják meg; értéke a technikai segítségnyújtás során felmerülő költségek 90%-át fedezi. Az eszköz az indulástól számítva 2012 végéig összesen 31 millió EUR-t projektfejlesztési hozzájárulást nyújtott.

Az ELENA-EBB eszköz teljesítményének értékelése szerint a jelenlegi projektek tőkeáttételi hatása 54, vagyis a kívánt szint (20) több mint kétszerese, aminek hatására a beruházások értéke akár az 1,5 milliárd EUR-t is meghaladhatja. Becslések szerint az aláírt és jóváhagyott projektekből eredő energiamegtakarítás elérheti az évi 919 GWh-t, és segítségével összesen évi 588 357 tonna szén-dioxid-kibocsátást sikerült elkerülni.

3.6. Az információs és kommunikációs technológiák szakpolitikai támogatási programja

Az információs és kommunikációs technológiák szakpolitikai támogatási programja (IKT SzTP), amely 730 millió eurós költségvetéssel rendelkezik, az intelligens és inkluzív növekedést kívánja támogatni annak a folyamatnak a felgyorsítása révén, amely során az innovatív digitális technológiák és tartalmak optimális használata egyre elterjedtebbé válik a polgárok, a kormányok és a vállalkozások számára.

2007 és 2013 között több mint 74 millió EUR-t jelöltek ki az energiahatékonyság és fenntarthatóság területén megvalósítandó fellépések számára; ennek hatására 35 kísérleti projekt és 5 tematikus hálózat jött létre. Az épületekkel kapcsolatos projektek eredményeként akár 20%-os csökkenés is megfigyelhető volt az energiafelhasználás és a szén-dioxid-kibocsátás terén.

4. NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI SZERVEZETEK RÉVÉN MEGVALÓSULÓ, AZ ÉPÜLETEK ENERGIAHATÉKONYSÁGÁT CÉLZÓ FINANSZÍROZÁS

Az uniós finanszírozási programok végrehajtásában játszott szerepük mellett (lásd a fentiekben) az európai nemzetközi pénzügyi szervezetek saját beruházási eszközöket is alkalmaznak az épületek energiahatékonyságának javítása tekintetében.

2008-tól 2011 végéig az Európai Beruházási Bank (EBB) az energiahatékonyságot beemelte saját műveletei közé, aminek hatására az EU-ban a finanszírozás teljes értéke elérte a 4,8 milliárd EUR-t; ebből az összegből 1,7 milliárd EUR az építőipari ágazatra irányult. Az alapok hatékonyságát tekintve a becslések szerint az energiahatékonysági projektekként elért éves kibocsátáscsökkentés 2010-ben 3523 ktCO₂e (vagy 1005 ktCO₂e az EBB-finanszírozáshoz viszonyítva), 2011-ben pedig 679 ktCO₂e (vagy 379 ktCO₂e az EBB-finanszírozáshoz viszonyítva).

2002 óta az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) 104 energiahatékonysági projektnek biztosított hitelt és tőkét az EU-ban, melyek teljes összege elérte az 1,8 milliárd EUR-t. Ez alatt az időszak alatt a piacon mobilizált finanszírozás összege 14,9 milliárd EUR volt (vagyis a tőkeáttétel aránya mintegy 1:7). A hatékonyságot tekintve a beruházások a becslések szerint évente 5 millió tonnányi szén-dioxid-kibocsátás-csökkentéshez járultak hozzá. A számítások szerint az energiamegtakarítás pedig évente 1,8 millió tonna volt.

2002 óta az Európa Tanács Fejlesztési Bankja (CEB) összesen mintegy 2,4 milliárd EUR összeget hagyott jóvá olyan projektek számára, amelyek legalább részben az energiahatékonyságra irányulnak, és ebből több mint 1,9 milliárd EUR-t kizárólagosan az energiahatékonyságra fordítottak. E finanszírozás eredményességéről nem állnak rendelkezésre adatok.

5. TAGÁLLAMI PROGRAMOK RÉVÉN MEGVALÓSULÓ, AZ ÉPÜLETEK ENERGIAHATÉKONYSÁGÁT CÉLZÓ FINANSZÍROZÁS

A tagállamok kormányai saját költségvetéseiket is felhasználják az épületek energiahatékonyságának támogatására. A meglévő intézkedések közül sokat a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveken⁶ és az EPDB-irányelven keresztül jelentettek a Bizottságnak. E jelentések tanúsága szerint az épületekkel kapcsolatos intézkedések a jelentett energiamegtakarítások igen nagy részét teszik ki (például 58% Olaszország, 63% Írország, 71% Szlovénia és 77% Ausztria esetében). A jelentett intézkedések több mint háromnegyede támogatás és kedvezményes kölcsön; az adózási ösztönzők ennél némileg kisebb arányban képviseltetik magukat. Emellett az olyan eszközök igénybevétele is jellemző, mint például az energiahatékonysági szerződések, a Kiotói Jegyzőkönyv szerinti kibocsátható mennyiségi egységek és az energiaszolgáltatók kötelezettségei.

Ugyanakkor csak néhány tagállam számolt be részletesen a nemzeti támogatási intézkedések hatékonyságáról, így pedig nehéz hatásukat megfelelően felmérni. Ez elsősorban annak tudható be, hogy nincsenek előzetes energiahatékonysági célkitűzések, nyomon követési követelmények és/vagy utólagos értékelés. Továbbá még ha sor is kerül előzetes vagy utólagos értékelésre, az eredményeket a mutatók, a mérési módszerek és az eszközök hatókörének különbözőségei miatt nehéz összehasonlítani.

Az uniós finanszírozással való kapcsolat tekintetében számos tagállam számolt be arról, hogy nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervének keretében igénybe vett kohéziós politikai finanszírozást, és a bevált módszerekkel kapcsolatos, rendelkezésre álló példák szerint az uniós finanszírozás további tagállami és magánberuházást vonz. A tapasztalatok alapján azonban további kapacitásépítésre van szükség a beruházások optimális megtervezése érdekében.

Annak az elemzésnek a tanúsága szerint, amelynek keretében 25, energiahatékonysági célú pénzügyi támogatási programot vizsgáltak meg, a legsikeresebb programok kedvezményes kölcsönökön alapulnak, melyeket gyakran támogatás és/vagy technikai segítségnyújtási csomag egészít ki; ugyanakkor a siker nem csupán a pénzügyi feltételektől, hanem egyéb tényezőktől is függ, ideértve az egyszerű igazgatási eljárásokat, a polgárok tájékoztatását és a finanszírozási feltételek rugalmasságát.

⁶ A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv értelmében jelentési kötelezettség vonatkozik. A nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek (és angol nyelvű változatuk) megtalálhatók a következő weboldalon: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm

6. AZ ÉPÜLETEK ENERGIAHATÉKONYSÁGÁNAK MAGÁNSZEKTORBELI FINANSZÍROZÁSA

Az épületek energiahatékonyágával kapcsolatos projektek finanszírozásának nagy részét a magánszektor biztosítja. Az épületek tulajdonosai és lakói mellett – akik beruháznak tulajdonuk, illetve otthonuk korszerűsítésébe – a kereskedelmi bankok szintén érdeklődést mutatnak ebben az ágazatban, habár a kereskedelmi finanszírozás szintje még mindig viszonylag alacsony.

Ugyanakkor – a magántulajdonban álló épületekbe történő, viszonylag kis léptékű, nagyságrendileg nagy eltéréseket mutató energiahatékonyági beruházások viszonylag nagy számának következtében – az épületek energiahatékonyágai beruházásaira fordított forrásokat nem lehetséges átfogóan áttekinteni. A lakóépületeken kívüli épületkategoróriák esetében a beruházás mértéke rendszerint nagyobb léptékű, de e téren sem állnak rendelkezésre adatok az energiahatékonyági beruházások mértékéről.

7. HOGYAN LEHET TÖBB ÉS HATÉKONYABB BERUHÁZÁST ÖSZTÖNÖZNI?

A következő szakaszok felvázolják azokat az intézkedéseket és kezdeményezéseket, amelyek a fentiekben ismertetett helyzet javítása érdekében zajlanak vagy előkészületben vannak. A jelentés az alábbiakban a 2012 februárja és májusa között folytatott nyilvános konzultáció⁷ során az érdekelt felektől kapott válaszokra is kitér.

7.1. A szabályozási keret megerősítése

A közelmúltban elfogadott energiahatékonyági irányelvnek, az épületek energiahatékonyágáról szóló átdolgozott irányelvnek és a környezetbarát tervezésről, valamint az energiacímkézéssel szembeni irányelveknek köszönhetően az épületek energiahatékonyága tekintetében ma már átfogó szabályozási keret működik.

A nyilvános konzultációra választ adók közül sokan úgy vélik, hogy nincs feltétlenül szükség azonnal további uniós szabályozásra, ugyanakkor hangsúlyozták az energiahatékonyágra vonatkozó hosszú távú elképzelések és elkötelezettség szükségességét; egyesek kötelező erejű célértékeket is szükségesnek tartanak. Számos válaszadó tekinti kulcsfontosságúnak, hogy a meglévő jogszabályokat a tagállamok ambiciózus módon végrehajtsák és szigorúan érvényre juttassák.

Az egyéb javaslatok közé többek között a következők tartoztak: az energiahatékonyági intézkedések és szolgáltatások ösztönzésére a hűtés és az adózási rendszer igénybevétele, a közbeszerzésre és az állami támogatásokra vonatkozó szabályoknak az energiahatékonyág előmozdítása érdekében történő megváltoztatása, valamint az egész Unióban egységes számítási és tanúsítási rendszer az épületek energiahatékonyága tekintetében.

⁷ A konzultáció kérdései, az adott válaszok és az eredmények áttekintése a következő weboldalon olvashatók:
http://ec.europa.eu/energy/efficiency/consultations/20120518_eeb_financial_support_en.htm

A Bizottság szorosan **figyelemmel követi a tagállami végrehajtást**, és megteszi a szükséges intézkedéseket az érintett uniós szabályozási keretnek való maradéktalan megfelelés érdekében. A Bizottság emellett továbbra is törekszik a tagállamok közötti bevált módszerek megosztásának elősegítésére az **épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv és az energiahatékonysági irányelv végrehajtására vonatkozó összehangolt fellépéseken** keresztül.

A Bizottság **felméri** továbbá, hogy szükséges-e az energiahatékonyságra vonatkozó **állami támogatási szabályok** kiigazítása, figyelembe véve az energiahatékonysági irányelv rendelkezéseit, az energiahatékonysági intézkedések pénzügyi támogatását lehetővé tevő egyértelmű keret fenntartása érdekében.

A közbeszerzés tekintetében az energiahatékonysági irányelv már most is előírja a **tagállamok számára, hogy biztosítsák: a központi kormányzatok** (bizonyos feltételek mellett) **csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat és épületeket szerezzenek be**, a 2004/18/EK irányelv 7. cikkében meghatározott küszöbérték feletti szerződések esetében⁸. Emellett a regionális és helyi szintű állami testületeket is erre ösztönözhetik.

A Bizottság **a lakóépületeken kívüli épületkategóriák energiahatékonyságára vonatkozó közös, uniós szintű tanúsítási rendszer kialakításán** dolgozik, hogy közös uniós módszert határozzon meg a lakóépületeken kívüli épületkategóriák energiahatékonyságának kifejezésére. Ennek alapját az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel összefüggő felülvizsgált CEN-szabványok biztosítják majd; ez egyedülálló lehetőséget nyújt arra, hogy önkéntes alapon egész Európában harmonizálni lehessen az épületek energiahatékonysági tanúsítási rendszerét.

7.2. A finanszírozáshoz való hozzáférés javítása

A számos pozitív tapasztalat ellenére az uniós pénzügyi támogatás igénybevétele és hatékonysága terén továbbra is több tényezőt lehet javítani. Ezt a nyilvános konzultációra érkezett válaszok is megerősítették; a válaszadók alapvetően pozitívan viszonyultak az uniós szinten elérhető eszközökhöz, ugyanakkor kifogásolták a kérelmezési eljárások összetettségét és bürokratikuságát; rámutattak továbbá arra, hogy – különösen helyi szinten – kevesen vannak tisztában a finanszírozási lehetőségekkel.

A javítási javaslatok között szerepelt a kohéziós finanszírozás felhasználásának nagyobb rugalmassága (például kölcsönök és támogatások ötvözésével), több lehetőség kisebb projektek összekapcsolására és több iránymutatás (elsősorban a helyi) politikai döntéshozók számára az ERFA-finanszírozás jobb felhasználása tekintetében.

Az érintett felek azt is javasolták, hogy az állami források technikai segítségnyújtásra, a kedvező feltételekkel nyújtott kölcsönök biztosítására és az energetikai szolgáltató vállalatok/ energiahatékonysági szerződések piacának ösztönzésére is felhasználhatók legyenek, például az állami épületek vonatkozásában hozott intézkedések finanszírozási forrásának biztosításával.

Emellett a válaszadók szerint e területen a magánberuházói érdeklődés fokozásához kulcsfontosságú, hogy a beruházók objektívabb, megbízható és szabványosított információkkal rendelkezzenek (például a visszafizetési időszakok, a beruházások megtérülése vagy a nemteljesítési ráták tekintetében).

⁸ HL L 134., 2004.4.30., 114. o.

A következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatában a Bizottság **az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság előmozdítását szolgáló intézkedésekre fordított kohéziós politikai finanszírozás növelését** javasolta (a javaslat értelmében a fejlettebb és az átmeneti régiók számára az ERFA-források 20%-át, a fejletlenebb régiókban pedig 6%-át különítenék el energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokra irányuló intézkedésekre) **a pénzügyi eszközök felhasználási körének bővítése és a megújuló energiára irányuló lakáscélú beruházások támogatása esetében alkalmazott 4%-os felső határ megszüntetése** érdekében.

A Bizottság emellett 2013 első félévében **technikai iránymutatásokat** dolgoz ki az **innovatív pénzügyi eszközök felhasználásáról**, az ilyen eszközök szélesebb körű igénybevételének, jobb koordinálásának és végrehajtásának elősegítése érdekében.

A tagállamoknak most **biztosítaniuk kell, hogy az új többéves pénzügyi keretben szereplő operatív programokat az energiahatékonysági beruházásokra fordítható** – a tagállami és potenciálisan a nemzeti pénzügyi szervezetek által nyújtott finanszírozással kombinált – **kohéziós politikai finanszírozás optimális kihasználhatóságát szem előtt tartva tervezzék meg.**

A tagállamok támogatása érdekében a Bizottság 2013-ban **iránymutatásokat** fog kidolgozni **az energiahatékonysági projektek kiválasztására és értékelésére a kohéziós politikai finanszírozás összefüggésében**, többek között a megközelítés egységességének fokozása érdekében.

Az energiahatékonyságról szóló irányelv lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy az épületek energiahatékonyságát célzó beruházások mértékét illetően érdemi változásokat érjenek el, mivel az említett jogszabály értelmében a tagállamoknak 2014 áprilisáig **hosszú távú stratégiát** kell kidolgozniuk a **lakossági és kereskedelmi ingatlanok tagállami épületállományának felújítására irányuló beruházás mozgósítására**, valamint **elő kell mozdítaniuk az energiahatékonyság javítását célzó pénzügyi eszközök létrehozását** a többféle forrásból megvalósuló finanszírozás előnyeinek maximalizálása érdekében.

A Bizottság emellett a Horizont 2020 keretében az ELENA-mechanizmuson keresztül folytatni szándékozik a **projektfejlesztési támogatást** is. Az említett támogatás a jövőben az – állami és magánszektorbeli – **kedvezményezettnek szélesebb köréhez** jut el a fenntartható energiára irányuló innovatív finanszírozási programok kialakításának és elindításának támogatása érdekében. A Bizottság ezzel párhuzamosan **nyomon követési és értékelési keretet hoz létre** az energiahatékonysági beruházások egységességének elősegítése érdekében, lehetővé téve a támogatott beruházási projektek összehasonlító teljesítményértékelését.

A Bizottság ösztönözni kívánja az ipart arra, hogy hajtson végre beruházásokat a közszolgáltatási szükségleteknek megfelelő megoldásokra irányuló új kutatásokba és innovációba; ezt úgy szándékozik elérni, hogy **támogatást** nyújt a Horizont 2020 keretében **kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés és az első kereskedelmi hasznosítású közbeszerzés tekintetében.**

7.3. A piaci hiányosságok kezelése

Az épületek energiahatékonyságát többféle piaci hiányosság nehezíti, beleértve a technikai és pénzügyi akadályokat, valamint a tájékoztatással és az érintettek attitűdjével kapcsolatos szempontokat. A nyilvános konzultáció válaszadói közül sokan úgy vélték, hogy a legsürgetőbb problémát a pénzügyi akadályok jelentik, különösen a következők tekintetében: a beruházás magas induló költségei és a hitelhez való hozzáférés korlátai, a túl hosszú

megtérülési idő és a hitelfelvétel kockázatai, az ösztönzők megoszlása a tulajdonosok és a bérlők között, valamint a társasházak esetében felmerülő problémák.

Számos válasz hangsúlyozta ugyanakkor, hogy az egyes problémák relatív fontossága tagállamonként és ágazatonként (például lakossági, kereskedelmi, állami) eltérő.

Ezen túlmenően – az ingatlantulajdonosok, az építőipari szakemberek és a pénzügyi szektor tekintetében – az energiamegtakarításra, a hatékonysági intézkedésekre, valamint a pénzügyi támogatási eszközökre vonatkozó megfelelő és megbízható tájékoztatás hiányát jelölték meg a másik legfontosabb megoldandó problémaként, az oktatás és képzés szükségessége, valamint az energiamegtakarítás szabványosított nyomon követése mellett.

A piaci korlátok tekintetében az energiahatékonyságról szóló irányelv értelmében a tagállamoknak értékelniük kell az energiahatékonyság útjában álló szabályozási és nem szabályozási akadályokat, és meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket ezek megszüntetése érdekében, különösen az **ösztönzőknek az ingatlantulajdonosok és a bérlők közötti, illetve az ingatlantulajdonosok közötti megosztása** tekintetében, valamint az **energiahatékonysági szerződések és egyéb, hosszú távú szerződéseken alapuló, harmadik fél általi finanszírozási mechanizmusok igénybevétele** terén.

Míg a pénzügyi támogatási eszközökre és az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos műszaki megoldásokra vonatkozó, testreszabott – különösen a lakástulajdonosoknak és kkv-knak nyújtott – tanácsadást lehetőség szerint tagállami, regionális és/vagy helyi szinten kell megszervezni, a Bizottság megvizsgálja, hogy az uniós szinten nyújtott tájékoztatást lehet-e javítani (elsősorban a **Build Up webportálon** keresztül: www.buildup.eu).

A Bizottság 2013-ban tanulmányt készít a **tagállamokban energiahatékonysági célokra rendelkezésre álló pénzügyi támogatás átfogó áttekintése** érdekében, melyben többek között megvizsgálja, milyen hatást gyakorol az információhiány az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos pénzügyi intézkedésekre.

A következő többéves pénzügyi kerettel a Bizottság a **nem technológiai jellegű akadályok megszüntetésére** irányuló **támogatás** folytatását javasolta a Horizont 2020 programon keresztül, amelyen belül a 2014–2020 közötti időszakban 6,1 millió EUR-t különítenek el a „biztonságos, tiszta és hatékony energia” terén végzett kutatás és innováció számára. E költségvetés jelentős része a nem technológiai jellegű szempontokra, valamint a szabályozási, pénzügyi, piaci és szemléletbeli akadályok megszüntetésére vonatkozik, az „energiaipari innováció piaci elterjedése” elnevezésű prioritás keretében, az „Intelligens Energia – Európa” programmal kapcsolatos pozitív tapasztalatokra építve.

7.4. Az energetikai szolgáltatók piacának megerősítése

Az energetikai szolgáltatók piacának további erősítését gyakran tekintik az energiahatékonysági intézkedések előmozdítására szolgáló egyik legfontosabb módszernek, különösen a középületek és az ipar tekintetében. E piac üzleti modellje az energiaszolgáltatások biztosításán (vagyis az energia ésszerű felhasználásán, nem pedig az energetikai szolgáltatások öncélú biztosításán) nyugszik; ezt gyakran nevezik energiahatékonysági szerződésnek is. Az energiahatékonysági szerződés értelmében a szolgáltató (vagyis az energetikai szolgáltató vállalat) energiahatékonyságot javító intézkedéseket hoz a beruházás induló költségeinek finanszírozásával és a megtakarítással elért hozam refinanszírozásával. Az energiahatékonysági szerződés ezért olyan, az energiahatékonyságra irányuló pénzügyi eszköznek is tekinthető, amely az ügyfél részéről való beruházást igénylő induló beruházási kiadások nélkül alkalmazható.

Több érdekelt fél is hangsúlyozta az erőteljesebb támogatás szükségességét az energetikai szolgáltató vállalatok, valamint az energiahatékonysági szerződés piacán, például több hitelgarancia-rendszer létrehozása, szilárdabb tanúsítási keret vagy az energiahatékonysági szerződés iránti bizalom javítása révén.

Az állami szektorban a mérlegen kívüli finanszírozás potenciálja tekinthető a középületekre irányuló beruházások fő motorjának, különösen azt a kötelezettséget figyelembe véve, mely szerint a központi kormányzati épületek 3%-át kell felújítani évente.

A energetikai szolgáltató vállalatok, valamint az energiahatékonysági szerződés piacának további fejlesztése érdekében a Bizottság fokozatosan megvalósítja az **energiához való hozzáférések és az energetikai szolgáltató vállalatok előmozdítására és kapacitásépítésére irányuló, egész Európát lefedő kampányt**. A kampány elsősorban kapacitásépítési munkaértekezletek révén valósul meg, melyeket három partner szervez (köztük az EBB köz- és magánszféra közötti partnerségeket segítő európai szakértői központja [EPEC], amely a központi kormányokat célozza meg, a regionális partnereket célzó ManagEnergy kezdeményezés, valamint a helyi szereplőkre irányuló Polgármesterek Szövetsége kezdeményezés).

8. KÖVETKEZTETÉSEK

Az európai épületállomány, az épületek energiahatékonyságára irányuló, jelenlegi finanszírozási támogatási intézkedések és a különböző piaci akadályok vizsgálata nyomán az alábbi következtetések vonhatók le:

- A helyzet tagállamonként jelentősen eltér az épületállomány, a pénzügyi támogatási intézkedések és az adott piaci akadályok tekintetében;
- Jóllehet egyre több az épületek energiahatékonyságára irányuló beruházás, és számos példa hozható a költséghatékony energiamegtakarítást lehetővé tevő eszközökkel kapcsolatos bevált gyakorlatra, uniós és tagállami szinten is csak korlátozott információk állnak rendelkezésre a különböző pénzügyi támogatási intézkedések hatékonyságát nézve;
- Továbbra is léteznek az épületek energiahatékonysági beruházásait megnehezítő akadályok, beleértve azt, hogy a résztvevők nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel vagy szakértelemmel az energiahatékonysági finanszírozás tekintetében; ide tartoznak továbbá a magas induló költségek, a viszonylag hosszú megtérülési idő, a hitellel kapcsolatos (vélt) kockázatok; valamint a végső kedvezményezettekkel szemben, az elsőbbségért egymással versenyben álló prioritások.

Ha az EU el kívánja érni 2020-ra kitűzött energiahatékonysági céljait és a további, 2050-ig megvalósítandó energiamegtakarítási célkitűzéseket, elengedhetetlen az épületek energiahatékonyságára irányuló pénzügyi támogatás javítása. Ennek érdekében biztosítani kell a szabályozási keret megfelelő végrehajtását, több finanszírozás rendelkezésre állását és a fő akadályok megszüntetését.

A fentiekben már kifejtetteknek megfelelően a Bizottság e célkitűzések megvalósítása érdekében számos kezdeményezésben és fellépésben vesz részt. Figyelembe véve azonban az épületállomány és az építőipari ágazat jellegét, valamint a tagállamok felelősségét az érintett jogszabályok végrehajtása és a tagállami piaci akadályok kezelése terén, elsődlegesen a tagállamok döntése, hogy biztosítsák a költséghatékonyabb beruházások megvalósulását.

Az energiahatékonysági célú finanszírozás testreszabott megközelítése emellett azt jelenti, hogy az állami hatóságok, a finanszírozást nyújtók és az építőipar szoros együttműködésére van szükség.

Végül, de nem utolsó sorban az ingatlantulajdonosokat meg kell győzni az energiahatékonysági beruházás előnyeiről: arról, hogy a beruházás hatása nem csupán az alacsonyabb energiaszámlákban, de a komfortfokozat növekedésében és az ingatlan értékének emelkedésében is megmutatkozik majd. Ez lehet az egyik legnagyobb kihívás az európai épületállomány energiahatékonyabbá tételének folyamatában. Ugyanakkor a makrogazdasági indokok nagyon erősek; célzott ösztönzőkre és az ismereteket növelő erőfeszítésekre lesz szükség a szemléletváltás érdekében. Az épületállomány felújításának ütemterve, amelyet az új energiahatékonysági irányelv értelmében a tagállamoknak el kell készíteniük, kulcsfontosságú eszköz, amelyben nagy figyelmet kell fordítani e kérdésekre.

A Bizottság továbbra is együttműködik a tagállamokkal és az érintett érdekelttel arra vonatkozóan, hogy az épületekkel kapcsolatos energiahatékonysági beruházások akadályai hogyan szüntethetők meg, és hogyan javítható tovább az épületek energiahatékonyságára irányuló pénzügyi támogatás.